

Programma van Toetsing en Afsluiting

PTA

Bovenbouw PCC Fabritius

Mavo

COHORT 2020 - 2022

1.	Voorwoord	pagina 2
2.	De examenperioden in leerjaren 3 en 4	pagina 3
3.	Schoolexamen 2020 - 2021	pagina 4
4.	Examencommissie	pagina 5
5.	Begripsbepalingen	pagina 6
6.	Gedragsregels bij het schoolexamen en het centraal examen	pagina 7
7.	Verkorte weergave van het examenreglement	pagina 8
8.	Cijferbepaling en uitslagregeling	pagina 10
9.	Herkansingsregeling	pagina 11
10.	Toegestane hulpmiddelen	pagina 11
11.	Profielvakken	pagina 14
12.	Maatwerk	pagina 14
13.	Programma van Toetsing en Afsluiting schoolexamen	pagina 14
14.	Programma's per schoolexamen periode (SE-3.1, t/m SE-3.4)	pagina 15

Bijlagen A t/m U

• Nederlands (NE)	pagina 19
• Engels (EN)	pagina 21
• Duits (DU)	pagina 23
• Frans (FA)	pagina 25
• Wiskunde (WI)	pagina 27
• Economie (EC)	pagina 28
• Geschiedenis (GS)	pagina 29
• Maatschappijleer (MA)	pagina 31
• Aardrijkskunde (AK)	pagina 32
• Natuurkunde (NASK-1)	pagina 33
• Scheikunde (NASK-2)	pagina 34
• Biologie (BIO)	pagina 35
• Kunstzinnige vorming (KCKV)	pagina 36
• Lichamelijke oefening (LO-1)	pagina 37
• Informatietechnologie (inft)	pagina 39
• Profielwerkstuk	pagina 40
• Lichamelijke oefening-2 (LO2) (leerjaar 4)	pagina 41
• Maatschappijkunde (Mask) (leerjaar 4)	pagina 41
• Tekenen (bte) (leerjaar 4)	pagina 43
• Loopbaanoriëntatie en - begeleiding (LOB)	pagina 44
• Bijlage T, Voorbeeld van planning	pagina 45
• Bijlage U, Leestips	pagina 46

1. VOORWOORD

Geachte ouder(s)/verzorger(s), beste leerling,

Dit boekje bevat alle gegevens die de leerlingen (vanaf nu kandidaten) voor klas 3 en 4 nodig hebben ter voorbereiding op het School Examen (SE) en het Centraal Examen (CE).

In het derde leerjaar krijgen de kandidaten in de loop van het jaar toetsen en practica die meetellen voor het SE. De schoolexamens worden in twee tot vier perioden afgenomen. Dit is afhankelijk van de te behalen eindtermen en kunnen per vak verschillen.

In het vierde leerjaar ronden de kandidaten hun schoolexamen af in drie perioden (november, januari, maart/april), waarna in mei het Centraal examen volgt.

Ik doe een dringend beroep op jullie om de inhoud van dit boekje zorgvuldig te bestuderen en het daarna goed te bewaren. Dit Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) geldt voor een periode van 2 jaar en wordt ook ter inzage ook op de website geplaatst. www.pcc.nu/pta.

In leerjaar 4 ontvangen de kandidaten begin oktober een aanvulling op dit PTA, welke geldt voor leerjaar 4 in dat schooljaar, met mogelijke aanpassingen en natuurlijk de data van hun Centraal examen en diplomering.

Mede namens de docenten wens ik alle kandidaten veel succes met de voorbereiding op de komende examens. Alle ouders/verzorgers wens ik veel succes met de ondersteuning en begeleiding van uw zoon/dochter op weg naar zijn/haar diploma.

Dhr. R. Melchers
Examensecretaris

2. DE EXAMENPERIODEN IN LEERJAREN 3 EN 4

Alle kandidaten nemen deel aan het schoolexamen welke in 5 tot 7 perioden wordt afgenomen. Twee tot vier in leerjaar 3 en drie in leerjaar 4. Elke kandidaat ontvangt in de eerste week van oktober het PTA-boekje.

Het schoolexamenprogramma omvat:

- schriftelijke en mondelinge toetsen,
- practica en praktische opdrachten,
- verslagen, werkstukken e.d.

Elk schoolexamen in leerjaar 4 kan in principe herkanst worden, mits dit ook zo is aangegeven in het PTA. Per schoolexamenperiode kan een kandidaat slechts één vak herkansen. Een kandidaat komt alleen voor herkansing in aanmerking als voor het betreffende vak alle schoolexamenonderdelen in die periode tijdig zijn afgerond. Kandidaten waarvan onderdelen niet (tijdig) gemaakt of ingeleverd zijn, zullen dit werk, na overleg met de docent, op school alsnog dienen af te ronden.

In de periode april tot juli van het derde leerjaar maken de kandidaten een (profiel) werkstuk, dat qua onderwerp past binnen één van de gekozen profielen (economie, zorg&welzijn of techniek). Dit werkstuk behoort in dat leerjaar de kwalificatie “voldoende” of “goed” te behalen voor de uiteindelijke overgang naar leerjaar 4 en diplomering.

De laatste schoolexamens vóór het Centraal Examen vinden voor de kandidaten van leerjaar 4 plaats in maart / april. Per vak wordt daarna een ‘Eindcijfer Schoolexamen’ vastgesteld. Alle schoolexamen onderdelen dienen vóór de meivakantie afgerond en beoordeeld te zijn. Deze worden dan vastgesteld en opgestuurd naar DUO.

Alle kandidaten in het vierde leerjaar nemen deel aan het Centraal Examen in het eerste tijdvak. Iedere kandidaat krijgt ná het eerste tijdvak een voorlopige cijferlijst. De kandidaat heeft in het tweede tijdvak het recht om één vak te herkansen.

Het (afgeronde) eindcijfer van een vak op de cijferlijst is het gemiddelde van het (niet afgeronde) eindcijfer Schoolexamen en het (niet afgeronde) cijfer behaald op het Centraal Examen. B.v. $5.6 + 6.1 = 11.7 : 2 = 5.85 = 5.9 = 6$. De definitieve uitslag wordt na het 2e tijdvak bekend gemaakt, waarna de diploma-uitreiking volgt.

3. SCHOOLEXAMENS 2020 - 2022

De schoolexamens worden afgenomen in twee, drie of vier perioden in de loop van leerjaar 3 (afhankelijk van het vak) en drie in de loop van leerjaar 4. In de periode voorafgaand aan een SE-periode kunnen handelingsdelen worden afgenomen en praktische opdrachten worden gemaakt. Het inhaalmoment zal plaats vinden op de eerstvolgende dinsdag na de betreffende examenperiode. De herkansing (indien van toepassing) is uiterlijk 3 weken na het inhaalmoment.

LEERJAAR 3

Schoolexamen 3.1: schoolexamenweek inhaalmoment	: do. 29 oktober 2020 - wo. 4 november 2020 : dinsdag 10 nov. tussen 14.00 en 16.00 uur
Schoolexamen 3.2: schoolexamenweek inhaalmoment	: ma. 25 jan. 2021 - vr. 29 jan. 2021 : dinsdag 2 febr. tussen 14.00 en 16.00 uur
Schoolexamen 3.3: schoolexamenweek inhaalmoment	: ma. 29 maart 2021 - wo. 31 maart 2021 : dinsdag 6 apr. tussen 14.00 en 16.00 uur
Schoolexamen 3.4: schoolexamenweek inhaalmoment	: ma. 14 juni 2021 - ma. 21 juni 2021 : maandag 28 juni. tussen 14.00 en 16.00 uur

LEERJAAR 4**

Schoolexamen 4.1: schoolexamenweek inhaalmoment herkansing (mits aangegeven ¹)	: do. 29 oktober 2020 - do. 5 november 2020 : dinsdag 10 nov. tussen 14.00 en 16.00 uur : woensdag 27 nov. tussen 14.30 en 16.30 uur
Schoolexamen 4.2: schoolexamenweek inhaalmoment herkansing (mits aangegeven ¹)	: vr. 22 januari 2021 - ma. 1 februari 2021 : dinsdag 2 febr. tussen 14.00 en 16.00 uur : woensdag 5 febr. tussen 14.30 en 16.30 uur
Schoolexamen 4.3: schoolexamenweek inhaalmoment herkansing (mits aangegeven ¹)	: ma. 29 maart 2021 - vr. 2 april 2021 : dinsdag 6 apr. tussen 14.00 en 16.00 uur : dinsdag 14 apr. tussen 09.00 en 11.00 uur

** In het vierde leerjaar ontvangen de kandidaten een addendum m.b.t. de data, aanpassingen en tijden van het school- en Centraal examen van dat schooljaar.

1. Opgave verloopt via Magister en bij calamiteiten via mail: mavo@pcc.nu.

4. DE EXAMENCOMMISSIE:

Voorzitter: dhr. R. Ooijevaar (vestigingsdirecteur)
 Secretaris: dhr. R. Melchers (examensecretaris)
 Leden: docenten die lesgeven in leerjaar 3 en of 4 van onze mavo (vmbo-tl)
 (De examencommissie bestaat uit een oneven aantal personen).
 Adres: Fabritiusstraat 1, 1816 EA ALKMAAR
 Tel.: 072-5181818 (mavo@pcc.nu)

De commissie van beroep:

dhr. F. van Pinxteren (voorzitter College van Bestuur)
 mw. R. Jonkers (voorzitter medezeggenschapsraad)
 Adres: Vondelstraat 41, 1813 BA, Alkmaar
 Tel.: 072-5112283

5. BEGRIPSBEPALINGEN:

Bevoegd gezag	Voorzitter college van bestuur van de Stichting Petrus Canisius College voor vmbo, havo en vwo te Alkmaar.
Centraal Examen (CE)	Het examen dat plaatsvindt volgens door het College voor Toetsen en Examens (CvTE) vastgestelde en landelijk genormeerde voorschriften.
Commissie van beroep	De commissie die een bindend besluit neemt in het geval dat een examenkandidaat in beroep gaat tegen een maatregel die de directeur heeft genomen wegens een geconstateerde onregelmatigheid of tegen een beslissing van de directeur inzake een ingediende klacht met betrekking tot het examen.
Directeur	De directeur van de PCC-vestiging.
Eindexamenbesluit	Het Eindexamenbesluit vo.
Examen	Het geheel van centraal examen en schoolexamen.
Examencommissie	De commissie die zorgt voor de juiste afwikkeling van het examen, bestaande uit de directeur, de secretaris van het examen, de afdelingsleiders bovenbouw ¹ en twee examinatoren (docenten).
Examenkandidaat	Ieder die door het bevoegd gezag tot het eindexamen wordt toegelaten.
Examensecretariaat	Personeelsleden belast met de organisatie van en/of uitvoering van (school)examens en andere onderdelen.
Examinator	Degene die belast is met het samenstellen van het examen in een vak.
Herkansing	Het opnieuw dan wel alsnog deelnemen aan een onderdeel van het centraal examen of het schoolexamen.
Inhalen	Het alsnog afleggen van een eerder gemist onderdeel van het centraal examen of het schoolexamen.
Onregelmatigheid	Elke overtreding van wettelijke regels of schoolregels met betrekking tot het examen.
Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)	Het overzicht van de te toetsen schoolexamenstof, het aantal en het gewicht van de schoolexamens, de wijze waarop de toetsing plaatsvindt en de regels die aangeven

	op welke wijze het cijfer voor het schoolexamen tot stand komt.
Schoolexamen (SE)	Het examen dat plaatsvindt op de eigen vestiging volgens het door het bevoegd gezag vastgestelde PTA.
Secretaris van het examen (examensecretaris)	Het personeelslid van de vestiging dat belast is met: het toezicht op de organisatie en de uitvoering van (school)examens en andere onderdelen van het (school)examen; bewaking van het consequent toepassen van het examenreglement door zowel examinatoren als examenkandidaten; verwerking van gemaakt werk en processen-verbaal evenals de correcte archivering daarvan. De directeur kan bevoegdheden en taken van de secretaris opdragen aan andere door hem aan te wijzen personen.
SE-(toets)	Toets die meetelt voor het schoolexamen en met een weging is opgenomen in het PTA. Een SE-toets kan mondeling of schriftelijk zijn of bestaan uit een praktische opdracht en is al dan niet centraal geregeld.
Toezichthouder	De persoon die belast is met de afname van toetsen dan wel degene die tijdens het examen belast is met het houden van toezicht.
Verhinderings	Niet aanwezig zijn met opgave van reden.
Zitting	Periode waarin een (school)examen gehouden wordt

6. GEDRAGSREGELS BIJ HET SCHOOLEXAMEN EN HET CENTRAAL EXAMEN

(Samenvatting gedragsregels bij het schoolexamen en het centraal examen uit het Examenreglement)

- Iedere kandidaat dient op het aangegeven tijdstip in het aangegeven lokaal te zijn. Een kandidaat die te laat komt mag tot uiterlijk 30 minuten na de aanvang van de toets worden toegelaten. (Zie ook blz. 8 bij 'Het schoolexamen')
- Het is niet toegestaan mobiele telefoons, smartwatches, etuis/pennentasjes, tassen, boeken, jassen, enz. mee te nemen in het examenlokaal. (De telefoons kunnen ingeleverd worden in de telefoonbakjes in de zaal)
- In het lokaal waarin het schriftelijk examen wordt afgenomen, mag door de kandidaat bij aanvang van het examen niet meer worden gesproken.
- Tijdens het examen mogen kandidaten het lokaal niet zonder toestemming verlaten.
- De kandidaten dienen zelf te zorgen voor schrijfgereedschap, linaal met millimeterverdeling, vlakgom, passer, driehoek, rekenmachine en markeer stift. De mobiele telefoon mag niet als rekenmachine worden gebruikt. Het gebruik van correctielak (typex) is niet toegestaan. Het meenemen van andere dan toegestane (woorden)boeken, tabellen en overige hulpmiddelen in het examenlokaal is niet toegestaan.
- Er mag door de kandidaten alleen gebruik worden gemaakt van door de school verstrekt gewaarmerkt (klad)papier.
- De kandidaat mag voor aanvang van het examen geen aantekeningen maken op het (klad)papier. Behoudens hun naam, klas, vak, examenummer, naam docent.
- Het werk dient met een pen (dus geen potlood) te worden gemaakt, behalve bij tekeningen (grafieken).
- De kandidaten dienen duidelijk leesbaar hun naam op het werk te vermelden, zo ook vak, datum, examenummer en naam van hun vakdocent.
- De kandidaten mogen de examenzaal pas na 50 minuten verlaten en/of volgens het vertrekschema.
- Vóór het verlaten van het examenlokaal moet de kandidaat het gemaakte werk bij één van de surveillanten volledig hebben ingeleverd. De kandidaat tekent hier ook voor op het proces-verbaal.
- Bij het Centraal examen geldt dat de opgaven tot het einde van de zitting in het examenlokaal moeten blijven.
- De kandidaten dienen altijd de aanwijzingen van de surveillanten op te volgen.

7. VERKORTE WEERGAVE VAN HET EXAMENREGLEMENT

Inleiding:

1. Gebruikte afkortingen: SE = schoolexamen, CE = Centraal examen.
2. De examencommissie wordt gevormd door de vestigingsdirecteur, de secretaris van het eindexamen en een vertegenwoordiging van de docenten die lesgeven in enig jaar waarover het schoolexamen zich uitstrekt.
3. Het vmbo-examen Theoretische Leerweg omvat minimaal zeven theoretische vakken.

Het schoolexamen:

1. De directeur van de vestiging en de voorzitter van de examencommissie vormen samen het dagelijks bestuur.
2. De examencommissie oordeelt, nadat de betrokken kandidaat en de examinerator zijn gehoord, over het alsnog afleggen van een gemiste toets, herkansing of herziening van een SE-cijfer.
3. Tegen het besluit van het dagelijks bestuur kan beroep worden aangetekend bij de commissie van beroep. Als herkansing of herziening van een SE-cijfer is toegestaan en heeft plaatsgevonden, is geen beroep meer mogelijk.
4. Het programma van toetsing en afsluiting (PTA) wordt in leerjaar 3 in de eerste week van oktober uitgereikt. In dit programma staat aangegeven:
  - i. Welke onderdelen van het examenprogramma in het SE worden getoetst,
  - ii. Hoe de examenstof over de toetsen is verdeeld,
  - iii. Hoe het SE plaatsvindt: mondeling, schriftelijk, d.m.v. practicum,
  - iv. Op welke wijze de beoordeling tot stand komt,
  - v. De tijdsduur van het SE en van een eventuele voorbereiding.
5. Na elke SE-periode ontvangen de kandidaten een cijferoverzicht.
6. De kandidaat die te laat komt voor een schriftelijk tentamen wordt tot 15 minuten na het tijdstip van aanvang toegelaten bij een toetsduur van 50 of 60 minuten en tot 30 minuten bij een toetsduur van 75, 90 of 100 minuten.
7. Bij de kandidaat die te laat komt bij een mondeling examen zal in eerste instantie de tijd in mindering worden gebracht op de voorbereidingstijd. Indien de kandidaat meer dan 20 minuten te laat is (de duur van de voorbereidingstijd), mag de kandidaat tot max. 5 minuten later beginnen aan het geplande gesprek.
8. Afwezigheid door ziekte dient vóór 08.30 uur telefonisch gemeld te worden. Voor minderjarige kandidaten dienen de ouders contact met de school op te nemen.
9. Wanneer het resultaat van een gemaakte toets door overmacht beneden verwachting is, kan de kandidaat binnen drie dagen een verzoek tot herkansing indienen bij de examensecretaris. Het dagelijks bestuur beslist.

Het Centraal examen:

1. Indien een kandidaat om een geldige reden in het eerste tijdvak één of meer toetsen niet kan maken, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het CE in ten hoogste twee vakken te voltooien.
2. De kandidaat heeft het recht in het tweede tijdvak deel te nemen aan de herkansing van het CE in één vak. In dit geval geldt het hoogste cijfer behaald in het eerste of tweede tijdvak.
3. Een kandidaat die te laat komt, wordt tot uiterlijk een half uur na aanvang van het CE tot het examenlokaal toegelaten.
4. Binnen één uur na aanvang van de zitting en gedurende het laatste kwartier mag een kandidaat het examenlokaal niet verlaten.
5. Deelname aan een schoolexamen of Centraal Examen betekent dat het eenmaal gemaakte werk zijn geldigheid behoudt.

Onregelmatigheden:

1. Onregelmatigheden worden behandeld door de voorzitter van de examencommissie, deze maakt een proces-verbaal van elke onregelmatigheid.
2. Indien een kandidaat zich aan enig deel van het examen onttrekt of zich aan onregelmatigheden schuldig maakt of zich onttrekt aan het volgen van de lessen volgens het lesrooster, kan de vestigingsdirecteur besluiten maatregelen te nemen.
3. De maatregelen kunnen zijn:
  - i. Het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het SE of het CE;
  - ii. Het ontzeggen van deelname of verdere deelname aan een of meer zittingen van het SE of het CE;
  - iii. Het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het SE of het CE;
  - iv. Er moet opnieuw examen worden gedaan in door de vestigingsdirecteur aan te wijzen onderdelen.
4. Ontzegging van verdere deelname van het SE houdt ontzegging van deelname aan het CE in.
5. De voorzitter van de examencommissie stelt de kandidaat en zijn/haar ouder(s)/verzorger(s) zo spoedig mogelijk in kennis van de genomen beslissing. Ook informeert zij de Inspectie en de centrale directie.
6. De kandidaat kan binnen drie schooldagen schriftelijk bezwaar aantekenen bij het dagelijks bestuur van de examencommissie. Binnen vijf dagen na ontvangst van het bezwaarschrift deelt het dagelijks bestuur de uitslag schriftelijk mede.
7. De kandidaat kan binnen vijf dagen na ontvangst van de beslissing van het dagelijks bestuur in beroep gaan bij de commissie van beroep. Deze bestaat uit de voorzitter van de centrale directie en de voorzitter van de medezeggenschapsraad.
8. De commissie van beroep beslist binnen twee weken en deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, ouders/verzorgers en inspectie.

Slotbepalingen:

1. In gevallen waarin dit reglement niet voorziet, zowel ten aanzien van het SE als van het CE, beslist de voorzitter van de examencommissie.
2. Het hier gepresenteerde reglement is een verkorte weergave van het volledige examenreglement. Het examenreglement ligt voor iedereen ter inzage bij de secretaris van de examencommissie en wordt gepubliceerd op de website. Elke kandidaat wordt geacht dit (verkorte)reglement te kennen.

8. CIJFERBEPALING EN UITSLAGREGELING:

1. De weging van de cijfers voor de verschillende onderdelen staat vermeld bij het programma van toetsing en afsluiting (bijlage A en verder).
2. De examinerator drukt zijn eendoordeel voor het SE in elk vak uit in een cijfer afgerond op één decimaal. De vakken (K)CKV en LO-1 worden beoordeeld met de kwalificatie "voldoende" of "goed".
3. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een afgerond cijfer zonder decimalen.

Geslaagd is een kandidaat die:

- a. : het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5* is;
- b. : voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of meer heeft behaald;
- c. onverminderd onderdeel b:
  - : voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
  - : voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald; of
  - : voor twee van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald;
- d. : voor de vakken lichamelijke opvoeding en het vak KCKV uit het gemeenschappelijk deel de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald; en
- e. : voor het profielwerkstuk de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald.

* Het gemiddeld Centraal examencijfer moet onafgerond een 5,5 of hoger zijn.

Bij de berekening van het gemiddeld Centraal examencijfer dient men uit te gaan van het onafgeronde cijfer. Een kandidaat moet ten minste een 5,5 halen (de eerste decimaal moet een 5 zijn), daarna gelden de overige uitslagbepalingen. Een kandidaat die gemiddeld een 5,48 gehaald heeft, is (in eerste instantie) gezakt.

9. DE HERKANSINGSREGELING

- a) De kandidaat heeft in leerjaar 4 het recht één toets uit een SE-periode te herkansen, mits dit is aangegeven in het PTA van het betreffende vak en alle handelingsdelen met een voldoende zijn afgesloten, het hoogste cijfer telt.
- b) De kandidaat heeft het recht in het derde leerjaar een herexamen te doen voor het vak Maatschappijleer. Dit herexamen vindt plaats aan het eind van leerjaar 3.
- c) Uitgezonderd voor herkansing zijn: practica, verslagen, scripties, werkstukken en excursies.

9.1 Ziekte bij herkansing (zowel bij SE als CE)

Bij ziekte dient de kandidaat direct na herstel persoonlijk een verzoek in te dienen bij de examensecretaris voor een nieuwe herkansmogelijkheid. Het dagelijks bestuur van de examencommissie beslist of er sprake is van overmacht. Zo ja, dan mag de kandidaat alsnog herkansen.

10. TOEGESTANE HULPMIDDELEN BIJ SCHOOL- EN CENTRAAL EXAMEN VMBO 2020/2022

Vak	Hulpmiddelen
Alle vakken	Basispakket, bestaande uit: - Schrijfmateriaal incl. millimeterpapier - tekenpotlood - blauw en rood kleurpotlood - liniaal met millimeterverdeling - passer - geometrische driehoek - vlakgum - elektronisch rekenapparaat
Alle schriftelijke examens	Woordenboek Nederlands
Moderne vreemde talen	Woordenboek naar en vanuit de vreemde taal.
wiskunde	Naast of in plaats van de geometrische driehoek: een windroos. Roosterpapier in cm2
Nask-1, nask-2	Door CvE goedgekeurd informatiemateriaal, Binas 2 ^e editie
Cspe beroepsgericht en cpe beeldend BB en KB (Cspe), GL en TL (cpe beeldend)	De informatie over de benodigde materialen, grondstoffen, gereedschappen en/of hulpmiddelen bij de praktische opdrachten van het cspe wordt elk jaar in de instructie door de examinerator meegedeeld. Het gebruik van een woordenboek Nederlands is bij deze praktische examens niet toegestaan

10.1 Toelichting bij de tabel

a) Woordenboek Nederlands

Een eendelig verklarend woordenboek Nederlands is toegestaan bij alle schriftelijke examens; dus NIET: bij het cpe beeldend GL/TL. WEL: bij het cse beeldend GL/TL. In plaats van het eendelig woordenboek Nederlands mag ook gebruik gemaakt worden van een woordenboek van Nederlands naar een vreemde taal (bijvoorbeeld naar de thuistaal van de kandidaat).

Een digitaal woordenboek is niet toegestaan.

Waar de spelling van het Nederlands wordt beoordeeld, zijn alleen schrijfwijzen volgens de huidige officiële spellingsregels toegestaan.

Het woordenboek kan een natuurlijk en vanzelfsprekend hulpmiddel zijn dat de kandidaat zekerheid verschaft bij een enkel woord; het kan ook leiden tot bijvoorbeeld tijdnoed als een kandidaat zekerheidshalve te veel woorden opzoekt. Bij vakspecifieke termen kan het woordenboek ook aanleiding geven tot verwarring. Een voorbeeld: eentonigheid heeft in het vak muziek een betekenis die niet strookt met de beschrijving in een woordenboek. In situaties zoals het voorbeeld bij het vak muziek is de vakinhoudelijke omschrijving de geldige; voor een inhoudelijk afwijkende omschrijving worden geen punten toegekend, ook niet als de kandidaat deze omschrijving letterlijk aan het woordenboek heeft ontleend.

b) Woordenboek bij de moderne vreemde talen

Bij de moderne vreemde talen is een woordenboek naar én een woordenboek vanuit de moderne vreemde taal toegestaan, in één band of in twee afzonderlijke delen. Een woordenboek naar de vreemde taal is zinvol bij examens die een onderdeel schrijfvaardigheid bevatten.

c) Rekenmachine

Bij wiskunde, nask-1 en nask-2 moet de rekenmachine naast de grondbewerkingen tevens beschikken over toetsen voor π , x tot de y e macht, x kwadraat, $1/x$ en $\sin/\cos/\tan$ in graden (en hun inversen). Bij de overige vakken en bij alle vakken BB zijn de grondbewerkingen optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen voldoende. Meer mogelijkheden mag, maar:

De rekenmachine mag niet één of meer van de volgende eigenschappen hebben: lichtnetaansluiting tijdens het examen, opladen tijdens het examen, schrijffrol, alarm of ander geluid, alfanumeriek (letters op scherm) *, grafieken weergeven, zend- of ontvanginginstallatie.

Meerregeligheid van het scherm wordt in de criteria niet genoemd. Dit houdt in dat een meerregelige machine niet is verboden als hij aan de overige criteria voldoet. Wel is het zo dat de meerregelige machines mogelijkheden hebben die bij de eenregelige ontbreken, zoals het maken van tabellen. Bij de huidige centrale examens is niet gebleken is dat die extra mogelijkheden de kandidaat voordeel bieden. Ook bij de digitale centrale examens is de rekenmachine een toegestaan hulpmiddel.

(* dat er geen teksten kunnen worden ingevoerd of uitgelezen, zoals bijvoorbeeld met de mobiele telefoon wel kan. De letters 'sin' als afkorting van sinus worden in dit verband dus niet als alfanumeriek beschouwd).

d) Informatieboekje bij nask-1 en nask-2

Bij het (Centraal) examen nask-1 en nask-2 heeft de kandidaat informatiemateriaal nodig. Goedgekeurd zijn:

Voor GL/TL: Binas vmbo kgt, 2^e editie. Informatieboekje voor nask-1 en nask-2. (gebruik en/of verstrekking volgens regeling PTA)

10.2 Aanvullende opmerkingen:

a) Formules wiskunde

Bij de exameneenheid Meetkunde van het Centraal examen wiskunde in GL/TL moet de kandidaat enkele oppervlakte- en inhoudsformules kunnen toepassen, de kandidaat hoeft deze formules echter niet te kennen. Bij deze Centrale examens GL/TL worden alle formules opgesomd in één tabel in het examen.

b) Computer

Bij alle schriftelijke examens is de computer toegestaan als schrijfgerei. De school kan dat toestaan voor speciale groepen kandidaten bijvoorbeeld de dyslectische kandidaten. Als de computer als schrijfgerei wordt gebruikt, is het van belang dat kandidaten geen toegang hebben tot verboden hulpmiddelen (zoals een digitale atlas of een digitaal woordenboek), en moet ook o.m. de opslag (bijvoorbeeld uitprinten) worden geregeld. Bij gebruik van de computer als schrijfgerei hoeft de spellingscontrole niet te worden uitgeschakeld.

De computer kan tenslotte worden gebruikt als hulpmiddel voor kandidaten met een beperking; bijvoorbeeld voor audio (Daisy of spraaksynthese), of voor vergroting "op maat" van de pdf van het examen op het beeldscherm. Ook dan mag de kandidaat geen toegang hebben tot verboden hulpmiddelen.

Bij elke inzet van de computer geldt tevens onverkort de lijst van toegestane hulpmiddelen. Met andere woorden: ook naast een computerexamen of voor een kandidaat die schrijft op de computer, is o.m. een (papieren) woordenboek toegestaan. Uit een kleine praktijkproef is gebleken dat deze op het eerste gezicht wellicht anachronistische oplossing goed uitvoerbaar is.

c) Aanpassingen voor kandidaten met een beperking

Dit overzicht regelt niet de toegestane hulpmiddelen voor kandidaten met een beperking. Daarover beslist de directeur aan de hand van het deskundigenrapport omtrent de beperking van de kandidaat. Als bijvoorbeeld de kandidaat recht heeft op audio, dan is een hulpmiddel dat voor de audio zorgt (daisyspeler, computer of leespen) een toegestaan hulpmiddel; waarbij niet-toegestane hulpmiddelen zoals een digitaal woordenboek ontoegankelijk moeten zijn gemaakt.

Het is mogelijk dat er spanning is tussen de toegestane hulpmiddelen en wat voor de kandidaat op grond van zijn beperking gewenst is. In dat geval verstaat de directeur zich met de inspectie.

d) Noodzakelijk of toegestaan?

De lijst geeft een opsomming van de toegestane hulpmiddelen. Een kandidaat die bij een vak een voor dat vak toegestaan hulpmiddel gebruikt, is niet in overtreding. Een kandidaat die zonder het hulpmiddel aan het examen wenst deel te nemen, mag echter niet op grond van het ontbreken van het hulpmiddel de toegang worden ontzegd. De mate waarin een toegestaan hulpmiddel ook noodzakelijk is, varieert tussen vakken, hulpmiddelen en kandidaten. Een feitelijk noodzakelijk hulpmiddel is de Binas bij nask-1 en nask-2: het lijkt niet aannemelijk dat een kandidaat alle informatie heeft gememoriseerd. Bij het verklarend woordenboek Nederlands is de behoefte en noodzaak kandidaat-afhankelijk: de een kent meer woorden dan de ander, de een heeft ook meer behoefte aan de zekerheid van het woordenboek dan de ander. Bij examens moderne vreemde talen zonder schrijfvaardigheid is een woordenboek naar de vreemde taal eigenlijk overbodig - het is slechts toegestaan om de regelgeving eenvoudig te houden (bij examens met schrijfvaardigheid is het immers weer wel zinvol), en ter voorkoming van veronderstelde rechtsongelijkheid ten opzichte van kandidaten die beschikken over beide delen in één band.

11. PROFIELVAKKEN

De kandidaat doet examen in één van de volgende profielen:

- Economie
- Techniek
- Zorg&welzijn

Bij deze profielen hoort tenminste één verplicht profielvak en mogelijk een verplicht profiel keuzevak. Zie hiervoor onderstaand schema.

Profiel	Economie	Techniek	Zorg&welzijn
Verplichte vakken	Nederlands Engels Maatschappijleer Profielwerkstuk Kckv Lo1	Nederlands Engels Maatschappijleer Profielwerkstuk Kckv Lo1	Nederlands Engels Maatschappijleer Profielwerkstuk Kckv Lo1
Verplichte profielvak(ken)	Economie	wiskunde nask-1	biologie
Verplichte profielkeuzevakken (1)	wiskunde Duits Frans		aardrijkskunde geschiedenis maatschappijkunde wiskunde
vakken in vrije deel (2)	overige vakken	overige vakken	overige vakken

Gezien het feit dat wij economie en wiskunde als verplichte vakken hebben opgenomen, hebben alle kandidaten in ieder geval de sector economie. Een kandidaat die daarnaast ook nask-1 in zijn/haar pakket heeft, heeft daardoor 2 profielen (economie en techniek). Zo ook in combinatie met biologie (economie en zorg&welzijn).

12. VERSNELD TRAJECT

Ook gedurende dit cohort 2020-2022 zullen we de ontwikkelingen en mogelijkheden tot het afleggen van een examen op een naast hoger niveau nader uitwerken. Mocht één of meerdere examens op een naast hoge niveau (Havo) voor één of meerdere kandidaten gedurende leerjaar 4 van dit cohort tot de mogelijkheden behoren, dan zal dit specifiek vermeld worden in het addendum dat de kandidaten en ouders volgend jaar ontvangen.

Voor kandidaten die aantonen dat zij instaat zijn het Centraal examen voor een vak versneld af te ronden (Centraal examen aan het eind van leerjaar 3), geldt dat zij voor aanvang van het Centraal examen het volledige PTA van het betreffende vak moeten hebben afgerond. Praktisch betekent dit dat alle schoolexamens en bijbehorende (praktijk)onderdelen, voor de meivakantie zijn afgelegd en beoordeeld. De kandidaat die voor dit versnelde traject in aanmerking kan en wil komen wordt door de vakdocent voorgedragen en zal het traject kunnen starten na positief advies van de docenten en toestemming van ouders.

13. PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING (PTA)

Op de volgende bladzijden staan per SE-periode de vakken als samenvatting beschreven. De PTA's staan uitgebreid beschreven in de bijlagen A t/m S. Aangeven wordt per periode; de te behandelen oefenstof, de weging en de totale weging in het betreffende leerjaar. Indien een opdracht van toepassing is, staat omschreven hoe en wanneer een opdracht ingeleverd dient te worden. Indien de inleverdatum wordt overschreden, dan zal de kandidaat op de eerstvolgende dinsdagmiddag(en) alsnog het ontbrekende deel moeten afronden. Er zal wel puntenaftrek zijn vanwege het overschrijden van de inleverdatum. Klik op het geel gearceerde vak, je komt dan op examenblad.nl. Hier vindt je bij het betreffende vak het volledige examenprogramma.

Samenvatting van de vakken voor schoolexamen 3.1 (SE-3.1) in de periode van 2 nov. t/m 5 nov. 2020

Vak	Stofaanduiding	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.%	Herkansing	Beoordeling (C of v/g)	Opmerkingen
Ned.							
Eng	Leestechnieken	Schriftelijk	60	5%	Nee	C	Woordenboek EN-NE/EN-NE dient de kandidaat zelf mee te nemen.
Du							
Fa							
Wis							
Eco	Consumptie deel 1	Schriftelijk	50	5%	Nee	C	Uit methode pincode; Hst 1 - 2
Gs	Historisch overzicht > 1900 deel 1	Schriftelijk	50.	5%	Nee	C	
Ma	Thema: Cultuur	Schriftelijk	50	20%	Nee	C	
Ak	Arm en Rijk	Schriftelijk	50	10%	Nee	C	De wereld van MAX
Nask-1	Licht en beeld	Schriftelijk	50	5%	Nee	C	
Nask-2	Mens en omgeving: Water Reinigingsmiddelen en cosmetica	Schriftelijk	50	5%	Nee	C	
Bio	Reageren op prikkels	Schriftelijk	60	5%	Nee	C	Biologie voor jou 3b
LO1							

(Voor uitgebreide uitleg of toelichting en inleverdata opdrachten, zie bij vakken in Bijlagen A t/m T)

Samenvatting van de vakken voor schoolexamen 3.2 in de periode van 25 jan. t/m 29 jan. 2021

Vak	Stofaanduiding	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE. %	Herkansing	Beoordeling (C of v/g)	Opmerkingen
Ned.	Spellen en formuleren	Schriftelijk	60	10%	Nee	C	
Eng	Hoofdgedachte	Schriftelijk	60	5%	Nee	C	Woordenboek EN-NE/EN-NE dient de kandidaat zelf mee te nemen.
Du	Basisvaardigheden	Schriftelijk	50	5%	Nee	C	Woordenboek EN-DU/Du-Ne dient de kandidaat zelf mee te nemen.
Fa	Basisvaardigheden	Schriftelijk	50	5%	Nee	C	Woordenboek EN-FA/FA-Ne dient de kandidaat zelf mee te nemen.
Wis	Wiskundige verbanden / Goniometrie	Schriftelijk	100	5%	Nee	C	Tekeningen dienen gemaakt te worden met potlood en liniaal of geodriehoek.
Eco	Consumptie deel 2	Schriftelijk	60	5%	Nee	C	Uit methode pincode; Hst 3 - 4
Gs	Historisch overzicht > 1900 deel 2	Schriftelijk	75	5%	Nee	C	
Ma	Thema: Politiek	Schriftelijk	75	25%	Nee	C	
Ak	Bronnen en energie	Schriftelijk	60	15%	Nee	C	De wereld van MAX
Nask-1	Stoffen en materialen Bouw van materie Verbranden en verwarmen	Schriftelijk	75	10%	Nee	C	
Nask-2	Gebruik van stoffen: Zuren en basen Reinigingsmiddelen en cosmetica	Schriftelijk	50	5%	Nee	C	
Bio	Regeling, zintuigen en gedag	Schriftelijk	75	10%	Nee	C	Biologie voor jou 3b
LO1							

(Voor uitgebreide uitleg of toelichting en inleverdata opdrachten, zie bij vakken in Bijlagen A t/m T)

Samenvatting van de vakken voor schoolexamen 3.3 in de periode van 29 mrt. t/m 31 mrt 2021

Vak	Stofaanduiding	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansing	Beoordeling (C of v/g)	Opmerkingen
Ned.							
Eng							
Du							
Fa							
Wis	Procenten, Koers en Kaart, Meetkunde	Schriftelijk	100	5%	Nee	C	Tekeningen dienen gemaakt te worden met potlood en liniaal of geodriehoek.
Eco	Arbeid & Productie	Schriftelijk	60	5%	Nee	C	Uit methode pincode; Hst 5 - 6
Gs	Koude oorlog	Schriftelijk	75	7%	Nee	C	
Ma	Thema: Massamedia	Schriftelijk	50	20%	Nee	C	
Ak							
Nask-1	Elektrische energie	Schriftelijk	50	5%	Nee	C	
Nask-2	Mens en omgeving: Verbranding Reinigingsmiddelen en cosmetica	Schriftelijk	50	5%	Nee	C	
Bio							
LO1							

(Voor uitgebreide uitleg of toelichting en inleverdata opdrachten, zie bij vakken in Bijlagen A t/m T)

Samenvatting van de vakken voor schoolexamen 3.4 in de periode van 14 juni t/m 21 juni. 2021

Vak	Stofaanduiding	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansing	Beoordeling (C of v/g)	Opmerkingen
Ned.	Presentatie	Mondeling	5-10	5%	Nee	C	Presentatie van profielwerkstuk
Eng	Verhaallijn (fictie)	Schriftelijk	60	5%	Nee	C	Woordenboek EN-NE/EN-NE dient de kandidaat zelf mee te nemen.
Du	Leesvaardigheid	Schriftelijk	60	5%	Nee	C	Woordenboek EN-DU/Du-Ne dient de kandidaat zelf mee te nemen.
Fa	Leesvaardigheid	Schriftelijk	60	5%	Nee	C	Woordenboek EN-FA/FA-Ne dient de kandidaat zelf mee te nemen.
Wis	Rekenen, verbanden, goniometrie	Schriftelijk	100.	5%	Nee	C	Tekeningen dienen gemaakt te worden met potlood en liniaal of geodriehoek.
Eco	Opdrachten	Praktisch	n.v.t.	10%	Nee	C	Economisch onderzoek
Gs	Conflict Nederland en Indonesië Cult. Mentale verandering na 1945	Schriftelijk	75.	7%	Nee	C	
Ma	Thema: Criminaliteit	Schriftelijk	75.	20%	Nee	C	(Zie ook herkansregeling)
Ak	Grenzen en Identiteit	Schriftelijk	75	15%	Nee	C	De wereld van MAX
Nask-1	Veiligheid in huis	Schriftelijk	50	5%	Nee	C	
Nask-2	Mens en omgeving: Verbranding Reinigingsmiddelen en cosmetica	Schriftelijk	50	10%	Nee	C	
Bio	Van generatie op generatie	Schriftelijk	75	15%	Nee	C	Biologie voor jou 3a
LO1	- Stencils Spelregelkennis K.4.6 - Bewegen&Gezondheid	Schriftelijk	60	10%	Nee	V/G	

(Voor uitgebreide uitleg of toelichting en inleverdata opdrachten, zie bij vakken in Bijlagen A t/m T)

Bijlage A: NEDERLANDS (KLIK OP VAK VOOR VOLLEDIGE EXAMENPROGRAMMA)

COHORT

2020 - 2022

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C = cijfer)	Opmerkingen
3.1	Poëzie	NE/K/2/3/8 NE/V/1/3	P.O.	n.v.t.	5%	Nee	C	
3.2	Spellen en formuleren	NE/K/2/3 NE/V/1/3	Schriftelijk	60	10%	Nee	C	
3.3	Fictiedossier	NE/K/2/3/8 NE/V/1/2/3	P.O.	n.v.t.	5%	Nee	C	Dit cijfer zal aan het einde van het schooljaar worden ingevoerd, als alle vijf onderdelen zijn ingeleverd. Dit vindt plaats buiten de SE-week.
3.4	Een presentatie van het profielwerkstuk	NE/K/1/3/5 NE/V/1/3	Mondeling	5 - 10 p.p.	5%	Nee	C	De presentatie van het profielwerkstuk wordt door 2 docenten bekeken en levert een beoordeling op voor Nederlands. Dit vindt plaats buiten de SE-week.

Totale gewicht SE 3^e jaar

25%

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C = cijfer)	Opmerkingen
4.1	Kijk- en luistervaardigheid	NE/K/2/3/4 NE/V/1/3	Schriftelijk	100	15%	Nee	C	
4.2	Mondelinge taalvaardigheid	NE/K/2/3/5/8 NE/V/1/3	Mondeling	20	30%	Nee	C	Dit examen betreft o.a. de 8 fictieverslagen die verdeeld over leerjaar 3 en 4 ingeleverd zijn. De deadline voor het complete fictiedossier is 16 december.
4.3	Eindtoets	NE/K/2/3/6/7 NE/V/1/2/3	Schriftelijk	100	30%	Ja	C	Het SE betreft leesvaardigheid, schrijfvaardigheid en theorievragen over deze twee vaardigheden.

Totale gewicht SE 4e jaar

75%

Praktische zaken

De leerlingen kiezen een fictiewerk passend bij de leeftijd en geven de titel door aan de docent. Iedere schrijver mag één keer gekozen worden.

De leerlingen leveren de gemaakte fictieverslagen in via Magister > ELO > Opdrachten. De leerlingen hebben een week om het werk in te leveren met de deadline op de vrijdag van de betreffende week om 00:00 uur. Een proefversie mag op een door de docent aangegeven manier worden ingeleverd. In leerjaar 3 kunnen leerlingen 2 punten per verslag behalen. Deze punten worden bij elkaar opgeteld en ingevoerd als SE 3.3-cijfer.

In leerjaar 4 kunnen leerlingen 2 punten per verslag behalen. Deze punten worden opgeteld en 10% wordt opgeteld bij het behaalde cijfer van SE4.2.

De inleverweken van de fictieverslagen zijn voor schooljaar 2020/2021 de volgende;

Klas 3

- Week van 28 september
- Week van 14 december
- Week van 15 februari
- Week van 5 april
- Week van 7 juni

Klas 4

- week van 14 september
- week van 9 november
- week van 14 december

Voorwaarde SE 3.4:

Om deel te kunnen nemen aan SE-3.4 moet het profielwerkstuk met minimaal een voldoende zijn beoordeeld.

Bijlage B: ENGELS (KLIK OP VAK VOOR VOLLEDIGE EXAMENPROGRAMMA)

COHORT

2020-2022

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C = cijfer)	Opmerkingen
3.1	Leestechnieken	K3/K4/V1	Schriftelijk	60	5%	Nee	C	Toegestaan: woordenboek EN - NE De kandidaat dient deze zelf mee te nemen.
3.2	Herkenning hoofdgedachte	K3/K4/V1	Schriftelijk	60	5%	Nee	C	Toegestaan: woordenboek EN -NE De kandidaat dient deze zelf mee te nemen.
3.3								
3.4	Fictie: verhaallijn	K3/K4/V1/V3	Schriftelijk	60	5%	Nee	C	Toegestaan: woordenboek EN -NE De kandidaat dient deze zelf mee te nemen.
Totale gewicht SE 3^e jaar					15%			
SE		Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C = cijfer)	Opmerkingen
4.1	Schrijfvaardigheid (email/brief)	K3/K7/V5	Schriftelijk	60.	10%	Ja	C	Toegestaan: woordenboek NE -EN De kandidaat dient deze zelf mee te nemen.
4.2	Artikel Schrijven	K3/K7 V4/V5	Praktisch	n.v.t.	10%	Nee	C	
	Spreek- en gespreksvaardigheid	K3/K6/V5	Mondeling	20.	20%	Nee	C	
4.3	Fictiedossier	K3/V1/V5	Schriftelijk	n.v.t	10%	Nee	C	
	Vorbereiding op CE	K3/K4 V1/V5	Schriftelijk	50	10%	Nee	C	Toegestaan: woordenboek NE -EN De kandidaat dient deze zelf mee te nemen.
	Kijk-Luistervaardigheid.	K3/ K5/V5	Schriftelijk	60	25%	Nee	C	
Totale gewicht SE 4^e jaar					85%			

Taalportfolio Engels klas 3

Fictiedossier:

De examenkandidaat toont met dit fictiedossier aan minimaal 2 literaire werken (boeken en of korte verhalen) naar behoren gelezen te hebben. Van de gelezen tekst(en) zit een verslag in het Fictiedossier met een samenvatting, opdrachten en persoonlijk commentaar waarin de kandidaat vermeldt wat de tekst het lezen waard maakte. Keuze van het leesboek en/of korte verhalen geschiedt in overleg met de docent. Het fictiedossier wordt beoordeeld op: A. op tijd ingeleverd B. vorm C. inhoud. Dit handelingsdeel moet met een voldoende worden afgesloten. Deadline juni 2021.

Taalportfolio Engels klas 4

Fictiedossier 1 en 2:

Keuze van het literairwerk en/of korte verhalen geschiedt in overleg met de docent en wordt beoordeeld op:
A. op tijd ingeleverd,
B. vorm en
C. inhoud.

Deadline(s) Fictiedossiers december 2021 (1) / april 2022 (2).

Het gemiddelde van de beoordeling van de fictiedossiers 1 en 2 telt voor 10% mee.

Bijlage C: DUIJS (KLIK OP VAK VOOR VOLLEDIGE EXAMENPROGRAMMA)

COHORT

2020 - 2022

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min)	Gewicht SE	Herkansbaar	Beoordeling (C = cijfer)	Opmerkingen
3.1	Spreekvaardigheid	K6	mondeling	Max.5	5%	Nee	C	Aan de hand van een PPT vertelt de leerling over zichzelf, familie en hobby's. Afname in de les.
3.2	Afronding basisvaardigheden	K2/3/4	Schriftelijk	50	5%	Nee	C	Herhaling leerstof klas 2 + hoofdstuk 1 en 2 uit klas 3 + woorden en zinnen examenidoom.
3.3								
3.4	Leesvaardigheid	K2/3/4	Schriftelijk	60	5%	Nee	C	
Totale gewicht SE 3^e leerjaar					15%			
SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min)	Gewicht SE	Herkansbaar	Beoordeling (C = cijfer)	Opmerkingen
4.1	Schrijfvaardigheid:	K2/3/7 V2/3/5	Schriftelijk	60	20%	Ja	C	
	Portfolio schrijfvaardigheid	K2/7/V2	Schriftelijk	n.v.t	5%	Nee	C	
4.2	Gespreksvaardigheid	K1/2/3/6	Mondeling	20	30%	Nee	C	
4.3	Luister- en kijkvaardigheid	K2/K5/V3	Schriftelijk	60	30%	Nee	C	
Totale gewicht SE 4^e leerjaar					85%			
<p><u>Beoordeling portfolio.</u> Van het portfolio wordt verwacht dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle gemaakte oefenbrieven aanwezig zijn, • Het gemaakte SO van het idoom briefschrijven (reader) aanwezig is, • Het portfolio op tijd ingeleverd is en Het portfolio er verzorgd uitziet. 								

Handelingsdeel Duits klas 3:

In klas 3 leest de leerling een boek (klassikaal; leesvaardigheidstraining), kijkt een film (klassikaal; luister- kijkvaardigheidstraining). Van dit boek en film wordt een verslag gemaakt wat wordt beoordeeld. De leerling wordt in de les gewezen op handige bronnen als extra websites en online programma's om zelfstandig aan de verwerving van de Duitse taal te kunnen werken. Doel van leerjaar 3 is mede om de leerling goed te voorbereiden op een weloverwogen keuze voor Duits als examenvak.
SE 3.1 (spreekvaardigheid aan de hand van een PPT) wordt in de les afgenomen.

Handelingsdeel Duits klas 4

Uit te voeren opdrachten:

Schrijfportfolio:

De examenkandidaat toont met dit portfolio aan alle voorbereidingsopdrachten en oefenbrieven gemaakt te hebben. Het portfolio dient compleet, netjes, en gecontroleerd te zijn.

Leesdossier:

Voor het mondeling legt de leerling een dossier aan van de teksten die hij/zij voor het mondeling gaat gebruiken.

Afrondingsdatum:

Leesdossier. Inleveren uiterlijk een week voor de mondelingen. Luister /kijkdossier: een week voor SE-4.3.

Dossiers worden met V (voldoende) of G (goed) afgerond. Onvoldoende dossiers moeten vóór het einde van het schooljaar minstens voldoende zijn. Het schrijfportfolio wordt beoordeeld met een cijfer wat meetelt in de beoordeling van de SE brief.

Beoordelingscriteria:

Spreek- en Gespreksvaardigheid

Het cijfer voor dit onderdeel is gebaseerd op uitspraak en gespreksvaardigheid.

De week voor SE-4.3 wordt de laatste oefen SE Kijk-Luister in de les afgenomen. Deze toets is tevens de eerste beoordeling van het Kijk-Luister Examen en zal ook volgens alle examenreglementen worden afgenomen. Daarna volgt het Kijk-Luister SE in de SE week. Het gemiddelde cijfer van de 2 toetsen geldt als SE-4.3 cijfer.

Voor alle SE's 3.2, 4.1 en 4.2 mogen de leerlingen zelf meegebrachte woordenboeken Duits-Nederlands en Nederlands-Duits gebruiken. Bij het SE 4.2 (mondeling) alleen tijdens de voorbereiding en niet tijdens het mondeling.

Bijlage D: FRANS (KLIK OP VAK VOOR VOLLEDIGE EXAMENPROGRAMMA)

COHORT

2020 - 2022

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min)	Gewicht SE	Herkansbaar	Beoordeling (C = cijfer)	Opmerkingen
3.1	Spreekvaardigheid	K6	Mondeling	Max 5	5%	Nee	C	Aan de hand van een PPT vertelt de leerling over zichzelf, familie en hobby's
3.2	Afronding basisvaardigheden	K2/K3/K4	Schriftelijk	50	5%	Nee	C	Herhaling leerstof klas 2 + hoofdstuk 1+2 uit klas 3 + woorden en zinnen examenidoom.
3.3								
3.4	Leesvaardigheid	K2/K3?K4	Schriftelijk	60	5%	Nee	C	Tekstverklaren: Examentraining en examenidoom. Toegestaan: woordenboek NE/FA en FA/NE. De kandidaat dient deze zelf mee te nemen.

Totale gewicht SE 3^e leerjaar

15%

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min)	Gewicht SE	Herkansbaar	Beoordeling (C = cijfer)	Opmerkingen
4.1	Brief	K7	Schriftelijk	60	20%	Ja	C	Toegestaan: woordenboek NE/FA en FA /NE. De kandidaat dient deze zelf mee te nemen.
	Portfolio	K4/7 V1	Schriftelijk	n.v.t	5%	Nee	C	
4.2	Spreek- en gespreksvaardigheid	K6	Mondeling	20	30%	Nee	C	20 minuten waarvan: 10 minuten individueel en 10 minuten in tweetallen
4.3	Luister- en kijkvaardigheid	K2/K5/V3	Schriftelijk	60	30%	Nee	C	Zie volgende blz. voor handelingsdeel

Totale gewicht SE 4^e leerjaar

85%

Beoordeling portfolio. Van het portfolio wordt verwacht dat:

- Alle gemaakte oefenbrieven aanwezig zijn,
- Het gemaakte SO van het idoom aanwezig is,
- Het leesverslag aanwezig is,
- Het filmverslag aanwezig is,
- Het portfolio op tijd ingeleverd is en er verzorgd uitziet.

Handelingsdeel/portfolio Frans klas 3

Uit te voeren opdrachten:

Leesdossier:

De examenkandidaat toont met dit leesdossier aan minstens 1 boek Frans (aangeleverd door docent) naar behoren gelezen te hebben. Van het gelezen boek zit een leesverslag in het dossier met een samenvatting van de inhoud en persoonlijk commentaar op het boek waarin de kandidaat vermeldt wat het boek het lezen waard maakte.

Luister-/kijkdossier:

De kandidaat toont met dit luister-/kijkdossier aan minimaal 2 uur gesproken Frans te hebben bekeken en/of beluisterd. Van elke film/video/radiobericht zit een verslag in het dossier met een samenvatting van de inhoud en persoonlijk commentaar op het materiaal waarin de kandidaat vermeldt wat het programma de moeite van het beluisteren/bekijken waard maakte.

Beide dossiers worden met V (voldoende) of G (goed) afgerond. Onvoldoende lees/kijkdossiers moeten vóór het einde van het schooljaar minstens voldoende zijn.

SE 3.1 (spreekvaardigheid aan de hand van een PPT) wordt in de les afgenomen.

Handelingsdeel Frans klas 4Lees/luister/kijkdossier:

Het lees/luister/kijkdossier (portfolio) in leerjaar 4 is een vervolg van het lees- en luister/kijkdossier van klas 3. De kandidaat toont met dit dossier aan tenminste 1 boek en 2 uur gesproken Frans te hebben bekeken en beluisterd (bovenop die van leerjaar 3.). Van elk materiaal zit een verslag in het dossier met een samenvatting van de inhoud en persoonlijk commentaar op het materiaal waarin de kandidaat vermeldt wat het materiaal het bekijken/beluisteren al dan niet de moeite waard maakte.

De week voor SE 4.3 wordt de laatste oefen SE Kijk-Luister in de les afgenomen. Deze toets is tevens de eerste beoordeling van het Kijk-Luister Examen en zal ook volgens alle examenreglementen worden afgenomen. Daarna volgt het Kijk-Luister SE in de SE-week. Het gemiddelde cijfer van de 2 toetsen geldt als SE 4.3 cijfer.

PROGRAMMA van TOETSING en AFSLUITING

Mavo+

PCC

Bijlage E: WISKUNDE (KLIK OP VAK VOOR VOLLEDIGE EXAMENPROGRAMMA)

COHORT

2020 - 2022

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C = Cijfer)	Opmerkingen
3.1								
3.2	Wiskundige verbanden Goniometrie	WI/K/3/4 WI/V/1	Schriftelijk	100.	5%	Nee	C	Getal & Ruimte 3 vmbo - KGT Hoofdstuk 1, 3, 6 en Goniometrie
3.3	Procenten Koers en Kaart Meetkunde	WI/K/3/5/6	Schriftelijk	100.	5%	Nee	C	Getal & Ruimte 3 vmbo - KGT Hoofdstuk 1, 2 en 7
3.4	Rekenen Wiskundige verbanden Goniometrie	WI/K/3/4/5	Schriftelijk	100.	5%	Nee	C	Getal & Ruimte 3 vmbo - KGT Hoofdstuk 7, 8, 9 en Goniometrie

Totale gewicht SE 3^e jaar

15%

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C= Cijfer)	Opmerkingen
4.1	Statistiek Wiskundige verbanden Meetkunde	WI/K/3/4/5 WI/K/6/7/8 WI/V/1/3/4	Schriftelijk	100.	30%	Ja	C	Getal & Ruimte 4 vmbo - KGT H1 Statistiek H2 Verbanden H3 Afstanden en hoeken
4.2	Grafieken Vergelijkingen Rekenen Vlakke figuren	WI/K/3/4/5 WI/K/6/7/8 WI/V/1/4	Schriftelijk	100.	30%	Ja	C	Getal & Ruimte 4 vmbo - KGT H4 Grafieken vergelijkingen H5 Rekenen/meten/schatten H6 Vlakke figuren
4.3	Geheel curriculum	WI/K/3/4/5 WI/K/6/7/8 WI/V/1/3/4	Schriftelijk	100.	25%	Ja	C	Getal & Ruimte 4 vmbo - KGT H 5 t/m 8

Totale gewicht SE 4^e jaar

85%

Bijlage F: ECONOMIE (KLIK OP VAK VOOR VOLLEDIGE EXAMENPROGRAMMA)

COHORT

2020 - 2022

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansing	Beoordeling (C = cijfer)	Opmerkingen
3.1	Consumptie deel 1	EC/K/4a	Schriftelijk	50.	5%	Nee	C	Uit de methode pincodes, Hst 1, 2
3.2	Consumptie deel 2	EC/K/4b	Schriftelijk	60.	5%	Nee	C	Uit de methode pincodes, Hst 3, 4
3.3	Arbeid & Productie	EC/K/5a/5b	Schriftelijk	60.	5%	Nee	C	Uit de methode pincodes, Hst 5, 6
3.4	Praktische Opdracht	EC/K/4a/4b EC/K/5a/5b	Praktisch	n.v.t.	10%	Nee	C	Economisch onderzoek naar onderwerp van eigen keuze
Totale gewicht SE 3^e jaar					25%			
SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansing	Beoordeling (C = Cijfer)	Opmerkingen
4.1	Consumptie Arbeid en Productie	EC/K/4a/4b EC/K/5a/5b EC/K/8	Schriftelijk	100.	15%	Nee	C	Uit de methode pincodes, Hst 1, 2, 3, 4
4.2	Overheid en Bestuur	EC/K/6 EC/K/V1/V2	Schriftelijk	100.	30%	Ja	C	Uit de methode pincodes, Hst 5, 6
4.3	Internationale Ontwikkelingen	EC/K/7 EC/K/V1/V2	Schriftelijk	100.	30%	Ja	C	Uit de methode pincodes, Hst 7, 8
Totale gewicht SE 4^e jaar					75%			

Bijlage G: GESCHIEDENIS EN STAATSINRICHTING (KLIK OP VAK VOOR VOLLEDIGE EXAMENPROGRAMMA)

COHORT

2020 - 2022

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C = cijfer)	Opmerkingen
3.1	Historisch Overzicht vanaf 1900 deel 1 - De industriële samenleving in Ned. - Eerste Wereldoorlog - Communisme	GS/K/3/4 GS/K/6/10 GS/V/1/7/8	Schriftelijk	50.	5%	Nee	C	
	Dossier Eerste Wereldoorlog	GS/K/2 GS/V/7/8/9	Schriftelijk	n.v.t.	3%	Nee	C	
3.2	Historisch Overzicht vanaf 1900 deel 2 - Interbellum - Tweede Wereldoorlog	GS/K/3/9/10 GS/V/7/8	Schriftelijk	75.	5%	Nee	C	
	PO Onderzoek Tweede Wereldoorlog	GS/K/2 GS/V/7/8/9	Schriftelijk	n.v.t.	3%	Nee	C	
3.3	- Koude Oorlog	GS/K/9	Schriftelijk	75	7%	Nee	C	
3.4	- Conflict Nederland en Indonesië - Cultureel mentale verandering na 1945	GS/K/4/8 GS/V/1	Schriftelijk	75	7%	Nee	C	
Totale gewicht SE 3^e jaar					30%			
SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C = Cijfer)	Opmerkingen
4.1	- Nederland van 1848 tot 1914 - Europa in de jaren 1914-1939	GS/K/3/5/10 GS/V/5/8 GS/V/7/9	Schriftelijk	100.	20%	Ja	C	
4.2	- Nederland in de jaren 1914 - 1939 - De Tweede Wereldoorlog	GS/K/3/5/10 GS/V/5/7/8/9	Schriftelijk	100.	25%	Ja	C	
4.3	- Nederland na 1945 - De wereld na 1945	GS/K/3/5/10 GS/V/5/7/8/9	Schriftelijk	100.	25%	Ja	C	
Totale gewicht SE 4^e jaar					70%			

Dossier Eerste Wereldoorlog Geschiedenis SE 3.1

Uit te voeren opdrachten:	De leerlingen maken tijdens de lessen geschiedenis een van te voren vastgelegde hoeveelheid opdrachten. Met deze opdrachten verwerken zij de leerstof en laten zij zien een aantal historische vaardigheden te beheersen.
In te leveren onderdelen:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Historische propagandaposter 2. Mindmap oorzaken Eerste Wereldoorlog 3. Reconstructie moordaanslag (kort verslag) 4. Voorpagina krant 5. Brief van een soldaat
Inleverdata:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Week van 21 September 2. Week van 28 September 3. Week van 5 Oktober 4. Week van 19 Oktober 5. Week van 26 Oktober
Beoordelingscriteria:	<ol style="list-style-type: none"> A. volledigheid B. gebruik van historische vaardigheden C. historische juistheid D. inleverdatum E. verzorging van het werk <p>Als aan de criteria is voldaan krijgt een kandidaat per ingeleverd onderdeel maximaal 2 punten. De opgetelde punten tellen als cijfer mee voor SE 3.1 met een weging van 3%. Een kandidaat die een goede reden heeft om een verslag later in te leveren moet dit via een schriftelijke verklaring van de ouders kenbaar maken.</p>

Praktische Opdracht Onderzoek Tweede Wereldoorlog SE 3.2

Uit te voeren opdrachten:	De leerlingen maken tijdens de lessen geschiedenis en thuis een historische onderzoek over de Tweede Wereldoorlog. De leerling heeft een specifiek onderwerp uitgekozen, hier een onderzoeksvraag over geformuleerd en hiervoor goedkeuring gekregen van de docent. Vervolgens werkt de leerling het onderzoek uit in een verslag. Met het onderzoek en het verslag laat de leerling zien voldoende kennis over het onderwerp te hebben en historische vaardigheden te beheersen.
Beoordelingscriteria:	<p>De beoordelingscriteria worden tijdens de les (en online) met de leerlingen gedeeld en besproken.</p> <p>Als aan de criteria is voldaan krijgt een kandidaat een cijfer. De opgetelde punten tellen als cijfer mee voor SE 3.2 met een weging van 3%. Een kandidaat die een goede reden heeft om een verslag later in te leveren moet dit via een schriftelijke verklaring van de ouders kenbaar maken.</p>

Bijlage H: MAATSCHAPPIJLEER (KLIK OP VAK VOOR VOLLEDIGE EXAMENPROGRAMMA)

COHORT

2020 - 2022

SE	Examen eenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C = cijfer)	Opmerkingen
3.1.	Thema Cultuur: Hoofdstuk; Jongeren en Hoofdstuk Pluriforme Samenleving	ML1/K/4 ML1/K/5 ML1/K/7	Schriftelijk	50.	20%	Nee*	C	
3.2.	Thema Politiek: Hoofdstuk; Politiek en Hoofdstuk Nederland en de wereld.	ML1/K/6	Schriftelijk	75.	25%	Nee*	C	
3.3.	Thema Omgeving: Hoofdstuk; Massamedia	ML1/K/4 ML1/K/7	Schriftelijk	50.	20%	Nee*	C	
3.4.	Thema Omgeving: Hoofdstuk; Criminaliteit	ML1/K/6	Schriftelijk	75.	20%	Nee*	C	
3.5. Febr - Juni	Thema Burgerschap: Maatschappelijke oriëntatie- opdrachten	ML1/K/1 ML1/K/2 ML1/K/3	Praktische opdrachten	n.v.t.	15%	Nee*	C	De praktische opdrachten bestaan uit drie onderdelen, welke worden becijferd volgens een beoordelingsformulier voor alle opdrachten tezamen. Kandidaten hebben <u>aantoonbaar</u> inzicht in de processen van de maatschappij. De opdrachten worden tijdens de lessen nader toegelicht.
Totale gewicht SE					100%			
<u>Herexamen</u> in de periode juni/juli		<ul style="list-style-type: none"> • Alle kandidaten <u>mogen</u> aan het einde van leerjaar 3 een herexamen aanvragen. • Alle kandidaten met een eindcijfer lager dan 6,5 <u>moeten</u> herexamen doen. Kandidaten dienen het hele PTA te hebben afgerond voordat dit herexamen wordt afgenomen. 						

Bijlage I: AARDRIJKSKUNDE (KLIK OP VAK VOOR VOLLEDIGE EXAMENPROGRAMMA)

COHORT

2020 - 2022

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C = cijfer)	Opmerkingen
3.1	Arm en Rijk	AK/K/3/7 AK/V/4/7/8	Schriftelijk	50	10%	Nee	C	Hoofdstuk 1, De wereld van MAX 3KGT
3.2	Bronnen van energie	AK/K/3/5 AK/V/6/7/8	Schriftelijk	60	15%	Nee	C	Hoofdstuk 2, De wereld van MAX 3KGT
3.3								
3.4	Grenzen en identiteit	AK/K/3/5 AK/V/6/7/8	Schriftelijk	75	15%	Nee	C	Hoofdstuk 3, De wereld van MAX 3KGT
Totale gewicht SE 3^e jaar					40%			
SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C of v/g)	Opmerkingen
4.1	Weer en klimaat	AK/K/3/4 AK/V/1/7/8	Schriftelijk	100	20%	Ja	C	Hoofdstuk 3, De wereld van MAX 4KGT
4.2	Bevolking en ruimte	AK/K/3/8 AK/V/5/7/8	Schriftelijk	100	20%	Ja	C	Hoofdstuk 2, De wereld van MAX 4KGT
4.3	Water	AK/K/3/6 AK/V/3/7/8	Schriftelijk	100	20%	Ja	C	Hoofdstuk 1, De wereld van MAX 4KGT
Totale gewicht SE 4^e jaar					60%			

Bijlage J: NATUUR- EN SCHEIKUNDE 1 (KLIK OP VAK VOOR VOLLEDIGE EXAMENPROGRAMMA)

COHORT

2020 - 2022

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C = cijfer)	Opmerkingen
3.1	• Licht en beeld	Nask1/K7 Nask1/K/1/2/3	Schriftelijk	50 min	5%	Nee	C	H1 licht en beeld
3.2	• Stoffen en materialen • Bouw van de materie • Verbranden en verwarmen	Nask1/K/1/2/3/4 Nask1/K/6/10	Schriftelijk	75 min	10%	Nee	C	H 2 Stoffen en materialen H 3 Warmte en energie
3.3	• Elektrische energie	Nask1/K/1/2/3 Nask1/K/5	Schriftelijk	50 min	5%	Nee	C	H 5 Elektriciteit in huis
3.4	• Veiligheid in het verkeer	Nask1/K/1/2/3 NaSK1/K/9	Schriftelijk	50 min	5%	Nee	C	H 7 Kracht en beweging
3.5	(Praktische) opdrachten, verslagen en toetsen	Nask1/K/1/2/3 Nask1/V/1/V/2 Nask1/K/11/12	Praktisch + schriftelijk		5%	Nee	C	H 6 weer H 4 Stoffen en straling <i>Inhoud en beoordeling van de praktische opdrachten worden in de lessen verstrekt.</i>
Totale gewicht SE 3^e jaar					30%			
SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C of v/g)	Opmerkingen
4.1	• Geluid • Elektrische energie	Nask1/K/1/2/3/8 Nask1/K/5	Schriftelijk	100	20%	Ja	C	H 8 Geluid H 9 Schakelingen
4.2	• Kracht en veiligheid	Nask1/K/1/2/3/9	Schriftelijk	100	20%	Ja	C	H 10 Krachten en constructies
4.3	• Elektrische energie • Veiligheid in het verkeer • Constructies	Nask1/K/1/2/3/5 Nask1/V/1/V/2	Schriftelijk	100	20%	Ja	C	H 11 Elektriciteit en magnetisme H 12 Veiligheid en verkeer
	(Praktische) opdrachten, verslagen en toetsen	Nask1/V/1/V/2	Praktisch + schriftelijk	n.v.t.	10%	Nee	C	<i>Inhoud en beoordeling van de praktische opdrachten worden in de lessen verstrekt.</i>
Totale gewicht SE 4^e jaar					70%			

Bijlage K: NATUUR - SCHEIKUNDE 2 (KLIK OP VAK VOOR VOLLEDIGE EXAMENPROGRAMMA)

COHORT

2020 - 2022

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C = cijfer)	Opmerkingen
3.1	Mens en omgeving: Water Reinigingsmiddelen en cosmetica	Nask2/K/4	Schriftelijk	50	5%	Nee	C	H 1: Scheikunde, een wetenschap H 2: Water (§1 t/m 3 + 6)
3.2	Gebruik van stoffen Zuren en basen Reinigingsmiddelen en cosmetica	Nask2/K/7	Schriftelijk	50	5%	Nee	C	H 2: Water (§ 4+ 5) H 3: Mengsels scheiden (§1 t/m 4)
3.3	Mens en omgeving: verbranding Reinigingsmiddelen en cosmetica	Nask2/K/5	Schriftelijk	50	5%	Nee	C	H 3: Mengsels scheiden (§5) H 4: Nieuwe stoffen maken
3.4	Mens en omgeving: verbranding Reinigingsmiddelen en cosmetica	Nask2/K/8	Schriftelijk	50	10%	Nee	C	H 5: In vuur en vlam! H 6: Grondstoffen uit de aarde
Totale gewicht SE 3^e jaar					25%			
SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C of v/g)	Opmerkingen
4.1	Bouw van materie Vaardigheden in samenhang	Nask2/K/11 Nask2/V/4	Schriftelijk	100	20%	Ja	C	H 1: Stoffen en deeltjes H 2: Chemische reacties H 3: Verbrandingen Binas toegestaan
4.2	Chemie en industrie: Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	Nask2/K/9/10 Nask2/V/3	Schriftelijk	100	20%	Ja	C	H 4: Mengen en scheiden H 5: Zouten H 8: Metalen Binas toegestaan
4.3	Water, zuren en basen: Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	Nask2/K/7 Nask2/V/3	Schriftelijk	100	20%	Ja	C	H 6: Zuren en basen H 7: Water en reinigen H 9: Koolstofchemie Binas toegestaan
	Mens en omgeving: Werken bij practicum en in beroepssituaties. Productie- processen en productonderzoek	Nask2/K/6 Nask2/V/1/2	Praktisch	100	15%	Nee	C	In iedere SE periode zullen een aantal proeven en verslagen worden beoordeeld + Practicumtoets
Totale gewicht SE 4^e jaar					75%			

PROGRAMMA van TOETSING en AFSLUITING

Mavo+

PCC

Bijlage L: BIOLOGIE (KLIK OP VAK VOOR VOLLEDIGE EXAMENPROGRAMMA)

COHORT

2020 - 2022

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C = Cijfer)	Opmerkingen
3.1	Reageren op prikkels	BI/K/3/4/11 BI/V/4	Schriftelijk	60	5 %	Nee	C	Uit 'Biologie voor jou' deel 3b: • Regeling, Zintuigen
3.2	Regeling, zintuigen en gedrag	BI/K/3/4/11 BI/V/2/4	Schriftelijk	75	10 %	Nee	C	Uit 'Biologie voor jou' deel 3b: • Regeling, Zintuigen, Gedrag
3.4	Van generatie op generatie	BI/K/3/4/5 BI/K/10/12/13 BI/V/4	Schriftelijk	75	15 %	Nee	C	Uit 'Biologie voor jou' deel 3a: • Voortplanting en ontwikkeling • Erfelijkheid
3.5	(praktische)opdrachten en verslagen.	BI/K/3/4/8 BI/V/2/4	n.v.t.	n.v.t.	10 %	Nee	C	Inhoud en beoordeling van de opdrachten worden in de lessen verstrekt.
Totale gewicht SE 3^e jaar					40%			
SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C= Cijfer)	Opmerkingen
4.1	Planten en hun samenhang	BI/K/3/4/5/6 BI/K/7/10/12 BI/V/4	Schriftelijk	90	15 %	Ja	C	Uit 'Biologie voor jou' deel 4b • Planten, Ecologie Uit 'Biologie voor jou' deel 3a • Ordening en evolutie
	• (praktische)opdracht en en verslagen.		Praktisch	n.v.t	5 %	Nee	C	Inhoud en beoordeling van de opdrachten worden in de lessen verstrekt. Uiterlijk dinsdag voor de SE-week inleveren.
4.2	Energie	BI/K/3/4 BI/K/5/6/9 BI/V/4	Schriftelijk	100	15 %	Ja	C	Uit 'Biologie voor jou' deel 4a • Voeding, Vertering en Gaswisseling
	• (praktische)opdracht en en verslagen.		Praktisch	n.v.t	5 %	Nee	C	Inhoud en beoordeling van de opdrachten worden in de lessen verstrekt. Uiterlijk dinsdag voor de SE-week inleveren.
4.3	Het lichaam in stand houden	BI/K/3/4 BI/K/9/10 BI/V/1/4	Schriftelijk	100	15 %	Ja	C	Uit 'Biologie voor jou' deel 4b • Transport, Opslag, Uitscheiding bescherming
	• (praktische)opdracht en en verslagen.		Praktisch	n.v.t	5 %	Nee	C	Inhoud en beoordeling van de opdrachten worden in de lessen verstrekt. Uiterlijk dinsdag voor de SE-week inleveren.
Totale gewicht SE 4^e jaar					60%			

Bijlage M: KUNSTZINNIGE VORMING en CKV (KCKV) (KLIK OP VAK VOOR VOLLEDIGE EXAMENPROGRAMMA)

COHORT

2020 - 2022

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling O/V/G	Opmerkingen
3.1 t/m 3.4	1. Fotoverhaal	KV/K/2 KV/K/3	Praktisch+ Schriftelijk	In de les	20%	Ja	O/V/G*	PTA 1, uiterlijk 02-10-2020 inleveren.
	2. Muziek	KV/K/2 KV/K/3	Praktisch + Schriftelijk		10%	Ja	O/V/G*	PTA 2, uiterlijk 30-10-2020 inleveren
	3. Podiumkunsten en Dans	KV/K/2 KV/K/3	Praktisch+ Schriftelijk		15%	Ja	O/V/G*	+ cijfer BTE voor praktische deel PTA 3, uiterlijk 13-11-2020 inleveren.
	4. Beeldenroute en Architectuur	KV/K/1 KV/K/3	Praktisch+ Schriftelijk		25%	Ja	O/V/G*	+ cijfer BTE voor praktische deel PTA 4, uiterlijk 11-12-2020 inleveren.
3.1 t/m 3.4	5. KCKV-dossier	KV/K/4	Praktisch	In de les	30%	Ja	O/V/G*	Het dossier bevat een verslag van alle ondernomen activiteiten. De vorm wordt door docent en leerling bepaald.
			Totale gewicht SE		100%			
Afsluiting en beoordeling			<ul style="list-style-type: none"> • KCKV wordt aan het eind van het 3^e leerjaar afgesloten. • KCKV telt mee voor het eindexamen aan het eind van leerjaar 4. • KCKV dient gemiddeld met een V (voldoende) of G (goed) afgesloten te worden en bestaat uit 5 PTA-beoordelingen. • Tegenover maximaal 1 Onvoldoende moet een G staan. • KCKV geldt als een van de overgangscriteria (V of G) naar leerjaar 4 • Doubleurs die (K)CKV (PTA's) in het voorgaande schooljaar met minimaal een V hebben afgerond, hoeven geen PTA-opdrachten meer in te leveren. Deze leerlingen moeten wel alle BTE-opdrachten in de les maken. 					

* O = Onvoldoende   V = Voldoende   G = Goed

Bijlage N: LICHAMELIJKE OPVOEDING-1 (KLIK OP VAK VOOR VOLLEDIGE EXAMENPROGRAMMA)

COHORT

2020 - 2022

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (v/g)	Opmerkingen	
3.1	- Atletiek: Loop, spring - en werpnummer	LO1/K/7	Praktisch		10%	Nee	V/G*	Tijdens herfstspelen in oktober en tijdens lessen LO.	
3.2 3.3	Inzet, gedrag en aanwezigheid tijdens de lessen LO.	LO1/K/4.1 LO1/K/4.2 LO1/K/4.3 LO1/K/5 LO1/K/6 LO1/K/7 LO1/K/8	Praktisch		15%	Nee	V/G*	Tijdens lessen gedurende gehele jaar	
3.4	- Stencils Spelregelkennis - Bewegen & Gezondheid	LO1/K/4	Schriftelijk	60	15%	Nee	V/G*	Tijdens SE 3.4	
4.1	- Atletiek: Coopertest - Turnen: Zwaaien/Balanceren/Springen - Zwemmen	LO1/K/7 LO1/K/5 LO1/K/4	Praktisch		10%	Nee	V/G*	Afsluiten tijdens Triatlon	
4.2	- Sport en samenleving: - Spelleider - Lesgeven aan klasgenoten	LO1/K/1 LO1/K/2 LO1/K/2	Praktisch		25%	Nee	V/G*	Afsluiten in binnen periode	
4.3	- Demo - Samenwerken - Overleggen - Ontwerpen	LO1/K/1 LO1/K/2 LO1/K/3	Praktisch		25%	Nee	V/G*	Voorstelling maken en opnemen waarin turnen, zelfverdediging en dans.	
					Totale gewicht SE	100%			

*V = Voldoende

G = Goed

Extra informatie LO1**Deelname aan de les lichamelijke opvoeding**

Van iedere kandidaat wordt verwacht dat hij zich tijdens de les actief opstelt en dat hij een positieve bijdrage levert aan de les. Tijdens het afsluiten van praktijkonderdelen wordt gekeken naar de inzet en naar de vooruitgang van de kandidaat.

Blessure (kortstondig)

Indien een kandidaat een kortstondige blessure heeft, geeft de kandidaat dit voorafgaand aan de les aan bij de lesgevende docent lichamelijke opvoeding. De kandidaat geeft dit aan door middel van een brief van de ouders waarin staat vermeld wat de reden van de blessure is en welke blessure de kandidaat heeft. De kandidaat neemt in dit geval altijd zijn gymspullen mee naar de les. Afhankelijk van de situatie overleggen docent en kandidaat op welke manier de kandidaat deelneemt aan de les.

Blessure (langdurig)

Indien een kandidaat langdurig (langer dan drie lessen lichamelijke opvoeding) geblesseerd is, geeft de kandidaat door middel van een brief aan bij de lesgevende docent wat de blessure inhoudt en hoe lang de blessure duurt. De docent geeft de kandidaat in dit geval theorieopdrachten. De kandidaat wordt geacht zich aan het begin en aan het einde van iedere les bij de docent te melden en kan tijdens de les in het open leercentrum aan de theorieopdrachten werken. Deze opdrachten zijn gemaakt ter compensatie van de gemiste praktijkonderdelen.

Afsluiten praktijk Buitenperiode (start schooljaar tot herfstvakantie en Pasen t/m zomervakantie)

Het onderdeel atletiek sportdag en de triatlon wordt afgesloten in de buitenperiode van het schooljaar.

Binnenperiode (start na herfstvakantie tot en met Pasen)

De shuttlerun test, volleybal, basketbal, turnen, bewegen op muziek, frisbee, atletiek, het lesgeven aan klasgenoten en de sportoriëntatie (lesvoorbereiding en verdieping in de sport) worden gedurende de binnen periode afgesloten.

Noot:

Tijdens de lessen worden ook; inzet, (sportief)gedrag, samenwerking en acceptatie/respecteren van (andermans) beperkingen beoordeeld. De handelingsdelen worden in de lessen afgesloten.

Bijlage O: INFORMATIETECHNOLOGIE (INFT)

COHORT

2020 - 2022

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C = cijfer)	Opmerkingen
3.1	Professionele vaardigheden	IT/1,2,3	Vaardigheden - en moduletoets	Reg. Lessen	10%	Nee	C	Module : - Winkelcentrum
3.2	ICT vaardigheden	IT/2,3	Vaardigheden - en moduletoets	Reg.	10%	Nee	C	Module: - Ondernemen
3.3	ICT vaardigheden	IT/2,3	Vaardigheden - en moduletoets	nvt	10%	Nee	C	Module : - Webshop
3.4	Snuffelstage	IT/3,4	Verslag	16 uur*	10%	Nee	C	* Dit is incl. stage uren
	Profielwerkstuk	IT/1,2,3	Praktisch (verslag)	20 uur		Toelichting, zie onderstaande blz.		
Totale gewicht SE 3^e jaar					40%			
SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C = Cijfer)	Opmerkingen
4.1	Media ontwerpen	IT/6,7	Vaardighedentoets	n.v.t.	15%	Nee	C	Module: - Voeding&bewegen
4.2	Media / Hardware	IT/3,5,6	Vaardigheden - en moduletoets	n.v.t.	15%	Nee	C	Module: - Digispel
4.3	Professionele vaardigheden	IT/2,3,4	Vaardighedentoets	n.v.t.	15%	Nee	C	Eindexamenmodule: - Outdoorcenter - Tijdschrift
	Professionele vaardigheden	IT/5,6,7	eindopdracht	n.v.t.	15%	Nee	C	
Totale gewicht SE 4^e jaar					60%			

Het profielwerkstuk,

Het profielwerkstuk is als examenonderdeel opgenomen binnen informatietechnologie (inft) en wordt uitgevoerd in de laatste (vierde) periode van leerjaar 3. Het profielwerkstuk dient betrekking te hebben op een thema welke valt onder het profiel dat de kandidaat heeft gekozen (economie, techniek of zorg&welzijn). Het profielwerkstuk is tevens een afsluitende opdracht in leerjaar 3, waarin alle getrainde vaardigheden aan bod kunnen komen. Tegelijkertijd is het een oriëntatie op de gekozen afstudeerrichting in leerjaar 4.

Het profielwerkstuk wordt in leerjaar 3 afgesloten en dient met een voldoende of goed beoordeeld te worden. Dit is ook een voorwaarde om over te kunnen gaan naar leerjaar 4. Het profielwerkstuk wordt met 2 of maximaal 3 leerlingen uitgevoerd, waarbij een duidelijke taakverdeling wordt gemaakt. De richtlijnen voor het profielwerkstuk en de werkwijze worden in de lessen uitgelegd en uitgedeeld.

Het profielwerkstuk wordt, nadat het werkstuk voldoende of goed is beoordeeld, door het twee - of drietal gepresenteerd. De presentatie is aan (een deel van) de klas en zal worden beoordeeld met een cijfer door de docent Nederlands. Deze presentatie telt mee als onderdeel van het PTA Nederlands. Zie hiervoor het PTA Nederlands.

De leerlingen hebben vaste begeleiders (hun docenten inft) gedurende het hele proces. De presentaties worden tevens begeleid en beoordeeld door hun docent Nederlands.

Bijlage P: LICHAMELIJKE OPVOEDING 2 (LO2)

COHORT

2020 - 2022

SE Periode	Stofaanduiding	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C = Cijfer)	Opmerkingen
4.1 4.2 4.3	<ul style="list-style-type: none"> Doelspelen: basketbal: K41, voetbal Terugslagspel: volleybal: K4/2a Racketspel: badminton: K4/2b: (tafel) tennis Softbal LO2/K4/3, K4/4 	Praktisch		20%	Nee	C	
	<ul style="list-style-type: none"> Turnen: springen: K5/1, zwaaien: K5/2, klimmen: K4/5 Bewegen op Muziek LO2/K6 EHBSO: K11/5,6 	Praktisch		20%	Nee	C	
	<ul style="list-style-type: none"> Atletiek: Herfstspelen, 10 of 7.5 km loop, Opdracht trainingsschema kracht 	Praktisch en schriftelijk		15%	Nee	C	
	<ul style="list-style-type: none"> Sportoriëntatie en - keuze act.2 LO2/K9/1 Reguleringsstaken beweging LO2/K10/1,2,3,4, "Stage" LO2/K11/7 	Praktisch Idem Idem		20%	Nee	C	
	<ul style="list-style-type: none"> Portfolio 	Schriftelijk		25%	Nee	C	In overleg met docent
Totale gewicht SE				100%			

Bijlage Q: MAATSCHAPPIJKUNDE (KLIK OP VAK VOOR VOLLEDIGE EXAMENPROGRAMMA)

COHORT

2022 - 2022

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C = Cijfer)	Opmerkingen
4.1	Boeken: Werk en Pluriforme samenleving.	ML2/K/5 ML2/K/6 ML2/V/1 ML2/V/2 ML2/V/3	Schriftelijk	100.	30%	Ja	C	
4.2	Boeken: Massamedia en Politiek: Hoofdstuk 1 t/m 4	ML2/K/4 ML2/K/7 ML2/V/1 ML2/V/2 ML2/V/3	Schriftelijk	100.	35%	Ja	C	
4.3	Boeken: Criminaliteit en Politiek.	ML2/K/4 ML2/K/8 ML2/V/1 ML2/V/2 ML2/V/3	Schriftelijk	100.	35%	Ja	C	
Totale gewicht SE					100%			

Bijlage R: BEELDENE VAKKEN TEKENEN (KLIK OP VAK VOOR VOLLEDIGE EXAMENPROGRAMMA)

COHORT

2020 - 2022

SE	Leerstofomschrijving examineenheid	Code	Toetsvorm	Periode	Tijdsduur (in min.)	Gewicht SE.	Herkansbaar	Beoordeling (C = cijfer)	Opmerkingen
4.1	Eindcijfer BTE klas 3 +	BV/K/1/3	Praktisch+ Schriftelijk	Klas 3		10%	Nee	C	De leerling houdt zijn beeldend proces bij in een werkmap
	Filmposter, 2 dimensionaal	BV/K1 t/m 8 V/1+V/2	Praktisch	07/09-19/10	500	20%	Nee	C	
4.2	Schilderij n.a.v. thema (In de stijl van...)	BV/K1 t/m 8 V/1+V/2	Praktisch	04/11-20/12	600	20%	Nee	C	
	Model tekenen, (naar waarneming)	BV/K1 t/m 8 V/1+V/2	Praktisch	06/01-17/01	250	10%	Nee	C	
4.3	Reclame Affiche	t/m 8 V/1+V/2	Praktisch	08/02-08/03	400	20%	Nee	C	Begrippenlijst en <i>Boeken:</i> <i>Zienderogen Kunst +</i> <i>Beeldende Begrippen</i>
	SE beeldende begrippen en kunstbeschouwing	BV/K/8 BV/K1	Schriftelijk	29/03-02/04	120	20%	Ja	C	
Totale gewicht SE						100%			

Bijlage S: LOOPBAANORIËNTATIE EN -BEGELEIDING (LOB)

COHORT

2020 - 2022

SE Periode	Stofaanduiding	Toetsvorm	Tijdsduur	Gewicht SE.	Beoordeling *	Opmerkingen
3.1	<ul style="list-style-type: none"> • Introductieles Droomloopbaan en registratie 	Portfolio	50 min.	n.v.t.	V/NV	<ul style="list-style-type: none"> • Tijdens mentoruur
3.2	<ul style="list-style-type: none"> • Bezoek aan Study Experience • Keuzegesprek en voorlopige keuze 	Portfolio	Middag Op afspraak	n.v.t.	V/NV V/NV	<ul style="list-style-type: none"> • In januari 2021 (uitnodiging volgt) Verslag en reflectie in Droomloopbaan. • Alternatief bij ziekte: bezoek open dag ROC • Op uitnodiging van decaan
3.3 3.4	<ul style="list-style-type: none"> • Keuzegesprek en voorlopige keuze • Bezoek Open Dagen • Definitieve keuzepakket 	Portfolio	Op afspraak	n.v.t.	V/NV V/NV	<ul style="list-style-type: none"> • Op uitnodiging van decaan • Verslag en reflectie in Droomloopbaan • Keuze uiterlijk 1 maart via Zermelo
SE Periode	Stofaanduiding	Toetsvorm	Tijdsduur	Gewicht SE.	Beoordeling	Opmerkingen
4.1	<ul style="list-style-type: none"> • Interesstetest bij behoefte • Uitleg over aanmelding en intake • Bezoek beroepenmarkt 	Portfolio	50 min. Avond	n.v.t.	V/NV V/NV V/NV	<ul style="list-style-type: none"> • Tijdens mentoruur • Door decaan • Voor 1 november 2019 Verslag, opdracht en reflectie in Droomloopbaan.
4.2	<ul style="list-style-type: none"> • Deelname aan leerlingbezoekdagen • Bezoek open dag(en) en/of meeloopdag(en) en/of excursies • Gesprek over opleidingskeuze 	Portfolio	Dagdeel Dagdeel Op afspraak	n.v.t.	V/NV V/NV V/NV	<ul style="list-style-type: none"> • Verslag schrijven voor Nederlands, reflectie in droomloopbaan • Melding bij mentor en/of decaan, verslagen en evaluatie in Droomloopbaan • In overleg met decaan
4.3	<ul style="list-style-type: none"> • Aanmelding ROC of Havo • CV uit droomloopbaan maken voor intake 	Portfolio	Op afspraak	n.v.t.	V/NV	<ul style="list-style-type: none"> • Melding bij decaan. CV Streefdatum: 1 april

V = Voldaan   NV = Niet Voldaan (aan alle onderdelen dient voldaan te zijn)

Bijlage T

Planning voor de vakken van het schoolexamen, wat ga ik wanneer al doen						
Vak	6 weken van te voren	5 weken van te voren	4 weken van te voren	3 weken van te voren	2 weken van te voren	1 week van te voren

--	--	--	--	--	--	--

Bijlage U; Leestips

1. Foto's. titel, *schuingedrukte* of **vetgedrukte** woorden etc. zeggen vaak veel over de inhoud van een tekst. Opvallende eigenschappen geven een idee waar de tekst over gaat.
2. Blijf lezen ook al kom je een nieuw, onbekend woord tegen. Vaak wordt de betekenis later duidelijk of kun je de betekenis raden door de rest van de tekst te lezen.
3. Lees de inleiding en vervolgens de rest van de tekst. Als het is toegestaan, kernwoorden en zinnen onderstrepen en of arceren.
4. De kernzinnen zijn vaak de eerste en laatste zinnen van alinea's.
5. Let bij vragen op signaalwoorden. Die helpen je gericht zoeken. Bij een *wanneer-vraag* zoek je naar een datum of jaartal, *wie* naar een persoon, *waar* een locatie, *waarom* een reden etc.
6. Bij sommige meerkeuzevragen eerst het antwoord in de tekst opzoeken. Vergelijk dan het (gevonden) antwoord met de meerkeuze antwoorden.
7. Skimmen: een leestehnik ook wel oriënterend lezen genoemd. Je leest een tekst snel door om een algemene indruk te krijgen van de inhoud (zie leestip 1).
8. Scannen: een leestehnik wanneer je iets gericht zoekt. Je maakt vaak gebruik van de kennis die je al hebt over het onderwerp (zie tip 5 en 6).